

Tentamen juridik (oktober 2017, salstentamen)

Fråga 1

Adam driver tillsammans med sin sambo Eva ett företag inom träindustrin. Företaget har totalt 17 anställda, vilket inkluderar Adam (som är VD), Eva, kontorspersonal, industri- och lagerarbetare och slutligen Adam och Evas 5 barn i åldrarna 16 till 30 år. De yngsta barnen bor hemma medan de äldre flyttat hemifrån men arbetar fortfarande på föräldrarnas företag. Den anställde som utan tvekan har kortast anställningstid är Patrik.

Patrik anställdes i våras och det har visat sig att han är framgångsrik som försäljare. Patrik har på företaget introducerat en mer aktiv säljstil, dvs. företaget kontakter kunderna istället för att kunderna kontakter företaget. Försäljningen har också ökat det senaste halvåret. Adam tror att detta är tack vara Patrik. Men det finns andra anställda som hävdar att Adam bara favoriserar Patrik och att den ökade försäljningen istället beror på omvärldsfaktorer.

Trots den ökade försäljningen gör Adam bedömningen att det är nödvändigt att säga upp 2-3 anställda för att företaget även på sikt ska vara konkurrenskraftigt. Adam överväger detta men tvekar eftersom han befärar att han i så fall måste säga upp Patrik vilken som sagt har den kortaste anställningstiden.

(a) Finns det någon eller några rättsliga möjligheter att säga upp personal utan att behöva säga upp Patrik? (3 p)

(b) Det finns en liten fackförening vilken har några medlemmar som är anställda på företaget. Ordföranden för fackföreningen har på sistone kommit att bli intresserad av företagets försäljnings- och kostnadsutveckling. Tidigare har detta varit helt nytt för henne trots att hon varit ordförande i nästan 7 år. Om hon får veta mer om företagets "siffror" kan hon bättre utföra den fackliga verksamheten. Vad finns det för möjligheter för henne som fackordförande att få insyn i företagets försäljnings- och kostnadsutveckling och har det i sammanhanget någon betydelse om fackföreningen har kollektivavtal eller inte? (2 p)

Fråga 2

Aktiebolaget Freight and Finance AB (F&F AB) bedriver verksamhet inom transport- och fartygssektorn. De har för avsikt att ingå avtal med ett annat företag (Varv AB) om hyra av ett fartyg under tre månader (juni-augusti). Styrelsen ger en underordnad chef, Lars, en skriftlig fullmakt att genomföra denna affär. Fullmakten lyder på följande sätt: "Härmed befullmäktigas Lars att för F&F AB:s räkning sluta avtal om hyra av ett fraktfartyg under perioden juni–augusti 2012". Styrelsen ger honom också instruktioner att han inte får betala mer än 250 000 kr. Lars, som måste ha missuppfattat någonting, sluter avtal med Varv AB om att hyra fartyget under juli månad för 150 000 kr. Bedöm om F&F AB är bundet av avtalet.

Motivera ditt svar och ange relevant lagrum.

5 p.

Fråga 3

Donald har under 2017 följande inkomster och utgifter, vinster och förluster:

- Årslön i sin anställning 400 000 kr.
 - Överskott av näringsverksamhet i enskild firma 210 000 kr. För att kunna redovisa nämnda överskott har han i sin deklaration gjort positiv räntefördelning med 4 000 kr, avsättning till periodiseringsfond med 34 000 kr och avsättning till expansionsfond med 10 000 kr.
 - Aktieutdelning på kvalificerade andelar i ett fåmansföretag 45 000 kr. Hans gränsbelopp vid utdelningstillfället var bara 20 000 kr.
 - Räntekostnader till Banken avseende huslånet på totalt 35 000 kr.
- a) Hur stor blir Donalds inkomstskatt för beskattningsår 2017? Räkna med en kommunal skattesats om 33%, grundavdrag 13 200 kr, nedre skiktgräns (efter grundavdrag) 438 900 kr och övre skiktgräns (efter grundavdrag) 638 500 kr
- b) Vilka eventuella övriga skatter aktualiseras för Donald?

6 p.

Fråga 4

Styrelsen för AB Moviestar består av fyra ledamöter: Aschberg, Begovic, Croon och Donner. Croon är dessutom VD. AB Moviestar driver en biografkedja. Reklamfilmen som visas före huvudfilmen tillhandahålls med ensamrätt av ett reklamfilmaktiebolag, Lejonet AB. Avtalstiden för Lejonet AB:s avtal med Moviestar närmar sig sitt slut. Pantern AB är ett annat reklamfilmaktiebolag. Dess aktier ägs av direktör Eriksson. Eriksson har nu vänt sig till Croon för att Pantern AB ska få ett avtal till stånd när avtalet med Lejonet AB löper ut. Detta har man fått reda på i styrelsen för AB Moviestar och man har på styrelsesammanträdet beslutat att Lejonet AB ska få ett nytt avtal med ensamrätt för en treårsperiod. Trots detta sluter Croon avtal för Moviestars räkning med Pantern AB. Är Moviestar bundet av avtalet?

Utred rättsläget. Glöm inte relevanta lagrum.

6 p.

Kortfattad svarsmall tentamen juridik oktober 2017

Fråga 1 – max 5 poäng

Fråga a

Uppsägning från arbetsgivarens sida av tillsvidareanställd arbetstagare kräver saklig grund, 7 § LAS. I detta fall aktualiseras uppsägningsgrunden *arbetsbrist*. Vid uppsägning pga arbetsbrist gäller turordningsregler baserat på anställningstid, dvs. först in sist ut, 22 § LAS. Det finns emellertid möjlighet att i vissa fall kringgå dessa regler. Nedan presenteras 3 tänkbara alternativ som kan vara tillämpliga i denna situation.

- (1) Främsta möjligheten att säga upp personal men behålla Patrik är att utnyttja möjligheten för småföretag att från turordningen undanta 2 arbetstagare som arbetsgivaren anser vara ”av särskild betydelse för den fortsatta verksamheten.” (22 § 2 st LAS). Detta undantag gäller för småföretag med högst 10 arbetstagare. Observera att arbetstagare som enl. 1 § undantas från LAS inte ska räknas in. I 1 § 1 p anges företagsledare. I 1 § 2 p anges arbetstagare som tillhör arbetsgivarens familj. Räknar man inte med Adam, sambon Eva och deras barn blir det 10 anställda och småföretagarregeln blir därför tillämplig.
- (2) En annan möjlighet är att hävda att de andra arbetstagarna, med längre anställningstid, saknar tillräckliga kvalifikationer och därför inte kan omplaceras till Patriks arbetsuppgifter. De har således, den längre anställningstiden till trots, inte företräde framför Patrik, 22 § 4 st LAS. Arbetsgivarens påstående om att de andra arbetstagarna skulle sakna tillräckliga kvalifikationer kan dock komma att ifrågasättas. Berörda arbetstagare har rätt till rimlig tid för omskolning/inläring och på så vis uppnå de krav på tillräckliga kvalifikationer som arbetsgivaren ställer upp.
- (3) En tredje möjlighet, om det finns en arbetstagarorganisation med kollektivavtal eller i vart fall en vilja att teckna kollektivavtal, kan vara att förhandla och komma överens om en s.k. avtalsturlista, dvs. en turordning som inte enbart bygger på anställningstid utan även tar hänsyn till kompetens och förutsättningarna att bedriva en konkurrenskraftig verksamhet. Att turordningsreglerna, liksom flertalet andra bestämmelser i LAS, är semidispositiva vilket innebär möjlighet till avsteg genom kollektivavtal, framgår av 2 § LAS. Observera dock formkravet.

Fråga b

Om det finns kollektivavtal tillämpas 19 § MBL. Fackföreningen har enligt denna regel rätt:

- att fortlöpande informeras om hur verksamheten utvecklas produktionsmässigt, ekonomiskt och riktlinjer för personalpolitik.
- beredas tillfälle granska böcker, räkenskaper och andra handlingar för att tillvarata arbetstagarnas intressen.
- om det kan ske utan oskälig kostnad eller omgång få kopia av handling och även hjälp med utredning.

Om det saknas kollektivavtal tillämpas 19 a § MBL. Fackföreningen har rätt att fortlöpande informeras om hur verksamheten utvecklas produktionsmässigt, ekonomiskt och riktlinjerna för personalpolitiken.

Fråga 2 – max 5 poäng

Lars kan tänkas ha fullmakt på åtminstone två olika grunder. För det första kan fullmakt föreligga på den grunden att F&F utfärdat en skriftlig handling som det varit avsett att Lars ska ta med sig och visa upp (sådan fullmakt omtalas i 16 § AvtL). Det är också tänkbart att Lars har ställningsfullmakt. Detta förutsätter, såsom framgår av 10 § 2 st. AvtL, att hans ställning som chef enligt sedvana medför behörighet att företa sådana rättshandlingar som det här är fråga om, vilket får betraktas som mycket tveksamt. För att avgöra vilken behörighet Lars har med stöd av den skriftliga fullmakten förutsätts en tolkning av fullmaktshandlingen. Har Lars enligt denna fått behörighet att 1. ingå avtal under hela tidsperioden juni–augusti eller att 2. ingå avtal under en tidsperiod som ryms inom juni–augusti (men som i och för sig kan vara kortare än denna)? Kommer man fram till att fullmakten endast givit Lars behörighet att ingå avtal om hela tidsperioden är avtalet utanför behörigheten och F&F är inte bundet (10 § AvtL motsatsvis). Kommer man i stället fram till att fullmakten kan tolkas på sistnämnda sätt uppkommer i stället frågan om Lars haft befogenhet att ingå avtalet. Då beror frågan huruvida F&F blir bundet på om motparten kan sägas ha varit i god eller ond tro om befogenhetsöverskridandet, 11 § 1 st. Vad som – möjligen – talar för att motparten ska anses ha varit i ond tro är att prisdifferensen mellan vad F&F tänkt sig och vad som avtalats förefaller att vara stor, vilket skulle kunna innebära att det föreligger en stor avvikelser från marknadspriset. (Något förklaringsmisslag torde det däremot inte vara fråga. Enligt vad som framgår i 32 § AvtL krävs att någon sagt eller skrivit något annat än vad han eller hon avsett att säga eller skriva. Så är inte fallet.)

Fråga 3 – max 6 poäng

Förvärvsinkomster

Årslön:	400 000	
Utdelning överstigande gränsbeloppet på K10:	25 000	(57:20 IL)
Överskott av näringsverksamhet:	<u>210 000</u>	
Fastställd förvärvsinkomst:	= 635 000	(1:5 IL)
Grundavdrag :	<u>- 13 200</u>	(1:5 IL)
Beskattningsbar inkomst:	= 621 800	(1:5 IL)
Kommunal inkomstskatt = 33% x 621 800 =	205 194 kr	(65:3 IL)
Statlig inkomstskatt = (621 800 – 438 900) x 20% =	<u>36 580 kr</u>	(65:5 IL)
Total skatt på förvärvsinkomsterna:	241 774 kr	

Kapitalinkomster

Aktieutdelning inom gränsbeloppet 20 000 kr skattepliktigt till 2/3 =	13 333 kr	(57:20 IL)
Avdragsgilla räntekostnader på huslånet:	- 35 000 kr	(41:1 IL)
Positiv räntefördelning	<u>4 000 kr</u>	(33:2 IL)
Netto underskott i "kapitalburken":	- 17 667 kr	(41:12 IL)

Sammanställning Slutlig skatt

Skatt på förvärvsinkomsterna:	241 774 kr
Skattereduktion för underskott av kapital (30 % av 17 667 kr):	<u>- 5 300 kr</u> (67:10 IL)

SLUTLIG SKATT:

236 474 kr

Förutom inkomstskatten tillkommer **expansionsfondsskatt** om 2 200 kr (22% x 10 000 kr) (65:8 IL)

Fråga 4 – max 6 poäng

VD:n Croon kan ingå avtal för AB Moviestars räkning, så länge som det ryms inom den löpande förvaltningen (8:29, 8:36 ABL).

En första fråga som måste utredas är om Croon har **BEHÖRIGHET** att ingå avtalet.

Huruvida en rättshandling ingår eller inte i den löpande förvaltningen beror bl.a. på dess art och omfattning. Om man kommer fram till att avtalet med Pantern AB ligger utanför den löpande förvaltningen (pga avtalets längd (tre år) och dess ekonomiska betydelse) då har VD:n Croon överskridit sin behörighet. Tillämplig lagbestämmelse blir då 8:42 st. 1 men. 2 ABL som innebär att om Eriksson/Pantern AB insett eller borde insett att Croon överskred sin behörighet - då blir inte AB Moviestar bundna av avtalet. Men, nästa fråga blir om Croon hade **BEFOGENHET**. Svaret är NEJ eftersom han som styrelseledamot bör ha tagit del av styrelsens beslut att inte ingå avtalet med Pantern AB, utan att fortsätta samarbetet med Lejonet AB. Då blir 8:42 st. 2 men 2 ABL tillämplig, eftersom det är fråga om en instruktion från ett överordnat organ. AB Moviestar är bundet, oavsett motpartens onda eller goda tro.